

BÁO CÁO

Sơ kết 5 năm tình hình thực hiện Đề án Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh giai đoạn 2016 - 2025

Thực hiện Công văn số 7426/UBND-VX ngày 23/11/2021 của UBND tỉnh về việc báo cáo sơ kết 5 năm tình hình thực hiện Đề án Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh giai đoạn 2016-2025 tỉnh Bình Định, UBND huyện Tuy Phước báo cáo kết quả như sau:

I. CÁC VĂN BẢN THAM MƯU, CHỈ ĐẠO ĐIỀU HÀNH

- Đã đưa vào Nghị quyết Đại hội huyện Đảng bộ lần thứ 22 (nhiệm kỳ 2015 - 2020) đối với công tác dân số: giảm tỷ suất sinh thô hàng năm 0,1‰, giảm tốc độ tăng dân số bình quân hàng năm, kiểm soát tỷ số GTKS đến năm 2020 dưới mức 115 nam/100 nữ;

- Kế hoạch của Huyện ủy về triển khai thực hiện Nghị quyết 21-NQ/TW của BCH Trung ương Đảng (khóa XII) về công tác Dân số trong tình hình mới;

- Quyết định của Chủ tịch UBND huyện về phê duyệt Kế hoạch truyền thông Dân số và phát triển giai đoạn 2016-2020 trên địa bàn huyện, trong đó có đề ra chỉ tiêu kiểm soát tỷ số GTKS đến năm 2020 dưới mức 115 nam/100 nữ;

- Quyết định của Chủ tịch UBND huyện về phê duyệt Kế hoạch thực hiện công tác bình đẳng giới đến năm 2020 trên địa bàn huyện, trong đó có đề ra chỉ tiêu kiểm soát tỷ số GTKS đến năm 2020 dưới mức 115 nam/100 nữ;

- Quyết định của Chủ tịch UBND huyện về phê duyệt Kế hoạch thực hiện Đề án kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh đến năm 2020 trên địa bàn huyện;

- Quyết định của Chủ tịch UBND huyện về phê duyệt Kế hoạch hành động giai đoạn 2020 - 2025 của huyện Tuy Phước thực hiện Chiến lược Dân số Việt Nam đến năm 2030;

- Quyết định của Chủ tịch UBND huyện về phê duyệt Kế hoạch triển khai thực hiện chương trình Truyền thông đến năm 2030 của huyện Tuy Phước;

- Ngoài ra Trung tâm Y tế huyện (Trung tâm DS-KHHGD) từ năm 2017 - 2020, hàng năm đều xây dựng Kế hoạch triển khai thực hiện Đề án Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh; Kế hoạch tổ chức nói chuyện chuyên đề kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh tại 13 xã, thị trấn; Kế hoạch kiểm tra, giám sát kết quả công tác DS-KHHGD và thẩm định thông tin, xác định thực trạng tỷ số giới tính khi sinh ở 13 xã, thị trấn.

II. KẾT QUẢ TRIỂN KHAI THỰC HIỆN MỤC TIÊU, NHIỆM VỤ

1. Việc thực hiện mục tiêu, chỉ tiêu của Đề án

Mục tiêu, chỉ tiêu của huyện đề ra là không chế có hiệu quả tốc độ gia tăng tỷ số giới tính khi sinh, tiến tới đưa tỷ số giới tính khi sinh trở lại mức cân bằng tự nhiên, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế – xã hội, cụ thể là giảm tốc độ tăng tỷ số giới tính khi sinh hàng năm để tỷ số này dưới mức 113 nam/100 nữ vào năm 2020. Kết quả thực hiện như sau:

Năm	2016	2017	2018	2019	2020
Số bé nam / 100 bé nữ	113,7	113,9	113,2	113,4	112,9

2. Việc thực hiện các nhiệm vụ và giải pháp:

- Truyền thông nâng cao nhận thức và thay đổi hành vi đối với công tác kiểm soát MCBGTKS:

Nhận thức của các cặp vợ chồng trong độ tuổi sinh đẻ, người cung cấp dịch vụ siêu âm và dịch vụ phá thai, những người có uy tín trong cộng đồng về giới, bình đẳng giới và mất cân bằng giới tính khi sinh đã thay đổi theo hướng tích cực. Hầu hết người dân đều biết về hậu quả của tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh; biết lựa chọn giới tính khi sinh là bất hợp pháp. Hơn 75% cặp vợ chồng trong độ tuổi sinh đẻ biết về hậu quả mất cân bằng giới tính khi sinh đối với việc kết hôn trong tương lai của con cái họ; lãnh đạo Đảng, chính quyền, ngành, đoàn thể các cấp hiểu đúng về hậu quả của mất cân bằng giới tính khi sinh đối với sự phát triển kinh tế - xã hội; 100% người cung cấp dịch vụ siêu âm, phá thai có hiểu biết đúng các quy định nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi khi tham gia cung cấp các dịch vụ này.

Tại huyện: tổ chức 2 buổi hội nghị tập huấn cung cấp thông tin về giới và mất cân bằng giới tính khi sinh cho 101 đ/c trưởng thôn ; Phối hợp đưa tin, bài trên sóng Đài Truyền thanh huyện để chuyển tải các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước trên lĩnh vực DS-KHHGD, thực trạng và hậu quả của việc mất cân bằng giới tính khi sinh đến mọi tầng lớp nhân dân; Tổ chức 20 lớp tập huấn lồng ghép về kiến thức, kỹ năng tuyên truyền, tư vấn về giới và hậu quả của việc mất cân bằng giới tính khi sinh cho 555 lượt cán bộ chuyên trách dân số, nhân viên y tế thôn, cán bộ Hội Phụ nữ cơ sở và chủ nhiệm các CLB phụ nữ không sinh con thứ 3. Tổ chức thu thập thông tin về số trẻ sinh, giới tính khi sinh của trẻ đăng ký khai sinh tại UBND xã, thị trấn; trẻ trên công tiêm chủng quốc gia; kết hợp với giám sát thông tin trẻ được tiêm chủng, được cấp thẻ BHYT hàng năm trong phạm vi toàn huyện

Tại cơ sở: 100% Trạm Y tế phối hợp với Đài truyền thanh đưa nội dung tuyên truyền về giới và mất cân bằng giới tính khi sinh để phát sóng hàng tháng trên sóng Đài truyền thanh xã; tổ chức 38 buổi nói chuyện chuyên đề về thực trạng, nguyên nhân, hậu quả, giải pháp để kiểm soát và giảm thiểu tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh thu hút trên 1.440 người tham gia; phối hợp cán bộ Tư pháp xã tư vấn trực tiếp về giới và giới tính khi sinh cho các cặp nam nữ đăng

ký kết hôn; đồng thời xây dựng và duy trì sinh hoạt 13 Câu lạc bộ phụ nữ không sinh con 3 giúp nhau phát triển kinh tế gia đình.

- Nâng cao hiệu lực thực thi những quy định của pháp luật về kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh:

100% thôn trên địa bàn đã hoàn thành việc bổ sung nội dung chính sách DS-KHHGD vào hương ước khu dân cư (bao gồm các quy định: không được tuyên truyền việc sinh con theo ý muốn, nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi, không chẩn đoán giới tính thai nhi, không kỳ thị với người sinh con một bề ...)

Tham gia cùng với Đoàn kiểm tra liên ngành của huyện tổ chức 2 đợt kiểm tra giám sát việc thực hiện pháp luật về nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi tại các cơ sở hành nghề y dược tư nhân và kiểm tra, giám sát tại các cơ sở kinh doanh văn hóa phẩm, ấn phẩm trên địa bàn huyện. Kết quả chưa phát hiện trường hợp sai phạm.

Tổ chức 11 đợt giám sát thu thập thông tin giới tính khi sinh của trẻ sinh các năm 2016 -2020, kết hợp với phân tích đánh giá số trẻ sinh, giới tính trẻ sinh theo sổ đăng ký khai sinh tại UBND 13 xã, thị trấn, tổ chức giám sát thông tin trẻ được tiêm chủng, được cấp thẻ BHYT hàng năm trong phạm vi toàn huyện.

- Thực hiện chính sách khuyến khích, hỗ trợ

100% xã, thị trấn thành lập và duy trì hoạt động câu lạc bộ phụ nữ không sinh con thứ ba trở lên, sinh hoạt định kỳ hàng quý với các nội dung như: nuôi con khỏe dạy con ngoan, kết hợp sinh hoạt tổ vay vốn giúp chị em phụ nữ phát triển kinh tế hộ gia đình...

- Kinh phí thực hiện Đề án: trong 5 năm 2016-2020: 56,8 triệu đồng trong đó từ ngân sách xã : 8,5 triệu đồng.

3. Hoạt động phối hợp giữa các cơ quan, đoàn thể tại địa phương

Được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các cấp Ủy đảng, chính quyền và sự phối hợp giữa các ngành, đoàn thể từ huyện đến xã trong việc triển khai thực hiện Đề án Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh, cụ thể:

Phối hợp với Phòng Y tế mở đợt cao điểm tuyên truyền trực tiếp về mất cân bằng giới tính khi sinh đến các đối tượng tại cộng đồng thông qua mạng lưới nhân viên y tế thôn và tuyên truyền viên của các ngành, đoàn thể ở cơ sở.

Phối hợp với cơ quan thông tin đại chúng như đài Phát thanh huyện, đài Truyền thanh xã... để đăng tải các chương trình truyền thông về nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi; hệ lụy của mất cân bằng giới tính khi sinh đối với gia đình và xã hội; không phân biệt đối xử giữa nam và nữ, giữa con trai và con gái, các chính sách hỗ trợ cho trẻ em gái và các gia đình sinh con một bề gái, khuyến khích động viên không lựa chọn giới tính thai nhi.

Phối hợp Tư Pháp, các ngành đoàn thể liên quan thực hiện tuyên truyền, tư vấn trực tiếp cho nam/nữ thanh niên chuẩn bị kết hôn về các quy định nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi và hệ lụy của vấn đề MCBGTKS;

Phối hợp với Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và các ngành đoàn thể liên quan tổ chức các hoạt động ngoại khóa cho học sinh THPT về giới, bình đẳng giới và hệ lụy của MCBGTKS.

Phối hợp HLHPN duy trì hoạt động của các CLB phụ nữ không sinh con thứ 3 trở lên giúp nhau phát triển kinh tế gia đình, nuôi con khỏe dạy con ngoan.

Phối hợp Hội LH Phụ nữ và Phòng VH TT-TT tổ chức hội nghị chia sẻ kinh nghiệm sản xuất, xây dựng gia đình văn hóa cho các cặp vợ chồng sinh con một bé là gái nhân ngày gia đình Việt Nam (28/6).

Ngoài ra các ban, ngành, đoàn thể, các tổ chức xã hội - nghề nghiệp đều đưa nội dung về nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi vào các quy định, quy chế, điều lệ của tổ chức, đơn vị mình đồng thời triển khai cho tất cả cán bộ công chức, viên chức thực hiện không lựa chọn giới tính thai nhi.

4. Phân tích nguyên nhân của kết quả đạt được, nguyên nhân của hạn chế và bài học kinh nghiệm:

Nguyên nhân của kết quả đạt được

Năm 2020, tỷ số giới tính khi sinh của huyện giảm còn 112,9 bé trai sinh ra sống/100 bé gái sinh ra sống, đạt mục tiêu Kế hoạch đề ra (giảm tốc độ tăng tỷ số giới tính khi sinh xuống dưới mức 113,0 bé trai/100 bé gái vào năm 2020).

Đạt được kết quả trên, trong thời gian qua, các cấp ủy Đảng, chính quyền, đã tích cực lãnh đạo, chỉ đạo; ngành Dân số đã phối hợp với các ngành, đoàn thể và các địa phương triển khai nhiều hoạt động can thiệp nhằm từng bước khống chế tốc độ gia tăng tỷ số giới tính khi sinh.

Nguyên nhân của hạn chế

TSGTKS của huyện qua các năm có giảm nhưng mang tính không bền vững, việc kiểm soát MCBGTKS gặp nhiều khó khăn do xã hội còn chịu ảnh hưởng nặng nề của các giá trị nho giáo, tư tưởng “trọng nam, khinh nữ”, nhận thức của một bộ phận người dân còn hạn chế, các vi phạm về lựa chọn giới tính thai nhi còn khá phổ biến, những biện pháp can thiệp chưa đủ mạnh, thiếu đồng bộ; một số cấp ủy Đảng, chính quyền còn xem nhẹ và chưa thấy hết hệ lụy của vấn đề MCBGTKS đối với toàn xã hội, dân tộc; mặt khác MCBGTKS có nguyên nhân tổng hợp từ các yếu tố kinh tế, văn hóa, xã hội và từ phong tục, tập quán của người dân địa phương.

Bài học kinh nghiệm:

Phải có sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền từ cấp trên đến cơ sở, nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu các cơ quan, đơn vị đối với công tác dân số và phát triển.

Công tác truyền thông hướng đến thay đổi hành vi bền vững phải được đổi mới cả nội dung lẫn phương pháp, địa bàn triển khai có trọng tâm, trọng điểm, đúng nhóm đối tượng, đi đôi với việc đáp ứng kịp thời.

Kinh phí cần được bố trí đầy đủ, đáp ứng được yêu cầu của nhiệm vụ được giao.

Công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá là khâu không thể thiếu trong quá trình triển khai, tổ chức thực hiện nhiệm vụ nhằm phát hiện những yếu kém, sai sót và có biện pháp khắc phục kịp thời.

5. Khó khăn, thách thức đối với công tác kiểm soát MCBGTKS ở địa phương

Nhận thức của người dân còn bị ảnh hưởng của tư tưởng nho giáo về việc sinh con, muốn có đông con và phải có con trai để nối dõi tông đường; tư tưởng “trọng nam, khinh nữ”, “có nếp, có tẻ” còn tồn tại khá phổ biến trong nhân dân, nhất là ở các cặp vợ chồng sinh con một bề. Đây là nguyên nhân khó khăn, phức tạp và lâu dài cho việc thực hiện mục tiêu gia đình ít con, bảo đảm cân bằng giới tính khi sinh và nâng cao chất lượng dân số.

Đội ngũ cộng tác viên dân số là nhân viên y tế thôn kiêm nhiều việc, chế độ đãi ngộ thấp (riêng 2 thị trấn Tuy Phước và Diêu Trì không có cộng tác viên dân số) đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng và hiệu quả của việc quản lý, theo dõi địa bàn như thu thập, cập nhật thông tin trẻ sinh chưa kịp thời, chưa chính xác.

Công tác truyền thông, vận động, tư vấn hướng đến thay đổi hành vi bền vững cho người dân còn gặp nhiều hạn chế vì không có kinh phí để tổ chức các hoạt động truyền thông.

III. PHƯƠNG HƯỚNG, GIẢI PHÁP CỦA ĐỊA PHƯƠNG GIAI ĐOẠN 2021 – 2025

Đưa tỷ số giới tính khi sinh giảm dần về mức cân bằng tự nhiên (dưới 110 số bé trai/100 bé gái sinh ra sống) vào năm 2025.

1. Tăng cường công tác truyền thông nâng cao nhận thức và thay đổi hành vi đối với công tác kiểm soát MCBGTKS:

Tiếp tục khảo sát thu thập thông tin hàng năm về TSGTKS nhằm đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch (2021-2025).

Tăng cường phối hợp với Ban DS-KHHGD xã, thị trấn tổ chức nói chuyện chuyên đề về thực trạng MCBGTKS của địa phương và cả nước; phổ biến, tuyên truyền, giáo dục pháp luật về nghiêm cấm tuyên truyền, phổ biến, chẩn đoán lựa chọn giới tính thai nhi;

Phối hợp thực hiện tuyên truyền, tư vấn trực tiếp cho nam/nữ thanh niên chuẩn bị kết hôn về các quy định nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi và hệ lụy của vấn đề MCBGTKS;

Phối hợp xây dựng chuyên mục phát thanh, đăng tải các nội dung về nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi; hệ lụy của MCBGTKS đối với gia đình và xã hội.

Phối hợp với Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và các ngành đoàn thể liên quan tổ chức các hoạt động ngoại khóa cho học sinh THPT về giới, bình đẳng giới và hệ lụy của MCBGTKS.

2. Thực hiện tốt các chính sách nhằm hỗ trợ, nâng cao vai trò, vị thế của phụ nữ và trẻ em gái trong gia đình, cộng đồng và xã hội.

Duy trì hoạt động của các CLB phụ nữ không sinh con thứ 3 trở lên giúp nhau phát triển kinh tế gia đình, nuôi con khỏe dạy con ngoan.

3. Nâng cao hiệu lực thực thi những quy định của pháp luật về kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh.

Phối hợp tổ chức các hội nghị phổ biến các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước về nghiêm cấm lựa chọn giới tính thai nhi cho nhân viên y tế, các đơn vị và cá nhân cung cấp dịch vụ có liên quan nhằm cam kết không lựa chọn giới tính thai nhi.

Tiếp tục tổ chức tập huấn cho nhân viên y tế thôn về nội dung, phương pháp, kỹ năng truyền thông, vận động kiểm soát MCBGTKS.

IV. ĐỀ XUẤT KIẾN NGHỊ

Phân bổ kinh phí để tổ chức, triển khai thực hiện các hoạt động của Đề án Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh, đặc biệt kinh phí cho công tác truyền thông vận động thay đổi hành vi.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh (b/c);
- Sở Y tế (b/c);
- TT HU, TT HĐND huyện(b/c);
- CT, các PCT UBND huyện ;
- Các phòng, ban ngành của huyện;
- LĐVP, CVP;
- Lưu VP.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Nguyễn Hùng Tân

